

І. В. ЛАНОВА, ст. викладач, Криворізький національний університет

ОСНОВНІ СКЛАДОВІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

У наш час основним напрямом діяльності вищої школи є задоволення потреб особистості в знаннях, що дозволяють їй адаптуватися в сучасному світі. Це потребує належного кадрового супроводу, розроблення й упровадження концепції створення педагогічних кадрів вчз, яка включає програми формування професійно-педагогічної компетентності викладачів вищої школи.

Професійна компетентність викладача вчз розглядається як сукупність знань, умінь і навичок та є однією з найважливіших характеристик його діяльності й інтегральною якістю особистості, що виступає і як результат, і як найважливіша умова ефективності професійно-педагогічної діяльності.

Професійно-педагогічна діяльність викладача вчз – це свідомо, цілеспрямована діяльність з навчання, виховання й розвитку студентів. Однією з особливостей особистості викладача вищої школи є оволодіння декількома видами діяльності. Залежно від реалізованої мети, викладач вчз здійснює різні види діяльності: педагогічну, науково-дослідну, професійну, громадську та інші. З-поміж вищезазначених видів особливий інтерес викликають два види діяльності: діяльність наукового працівника і діяльність педагога, тобто поєднання науково-дослідницької та педагогічної діяльності – відмінна особливість діяльності викладача вчз.

Науково-дослідницька діяльність розвиває творчий потенціал викладача, підвищує науковий рівень знань. Цілі педагогічної діяльності спонукають викладача до узагальнення й систематизації матеріалу, до формування основних ідей і висновків, до постановки уточнювальних питань до виникнення нових гіпотез. На думку науковців, педагогічна діяльність вважається провідною у визначенні компетентності викладача непедагогічного вчз, бо без наукової діяльності рівень компетентності знижується.

Компетентність викладача вчз у педагогічній діяльності виражається в умінні бачити й формулювати педагогічні задачі на підставі аналізу швидкозмінюваних педагогічних ситуацій і знаходити оптимальні способи їх розв'язання. Інноваційно-творча спрямованість – відмінна особливість педагогічної діяльності викладача вчз, що тісно пов'язана з особистістю.

Дослідивши особливості діяльності в умовах вищої школи, до основних компонентів професійно-педагогічної діяльності науковці віднесли гностичний, конструктивно-проектувальний, організаторський і комунікативний.

Важливою особливістю гностичного компонента діяльності викладача вчз є знання та уміння, які являють собою основу для пізнавальної діяльності щодо набуття нових знань. Проектувальний компонент забезпечує стратегічну спрямованість діяльності й виявляється в умінні орієнтуватися на кінцеву мету, розв'язувати педагогічні задачі з урахуванням майбутньої спеціальності студента. Конструктивний компонент забезпечує реалізацію тактичних цілей діяльності викладача вищої школи: структурування й підбір змісту розділів навчальної дисципліни, вибір форм проведення занять. Організаторські вміння викладача сприяють не тільки впорядкуванню освітньо-виховної діяльності, а й самоорганізації діяльності викладача вчз. Комунікативні навички викладача спонукають студента до їх спільної педагогічної діяльності. Від рівня їх розвитку залежить ефективність спілкування викладача зі студентами та іншими викладачами в процесі розв'язання педагогічних задач.

Отже, структура діяльності викладача вчз не залишається стабільною. Без урахування рівня вказаних умінь і навичок викладач не може виконати наукову й педагогічну роботу, тому виникає необхідність їх формування в системі безперервної освіти викладача вчз.

Список літератури

1. **Цырикова Н.П.** Формирование профессионально-педагогической компетентности преподавателя как условие формирования профессиональной компетентности специалиста / **Н.П. Цырикова** // Основы формирования профессиональной компетентности специалиста в процессе обучения в вузе: материалы межвузовской научно-практической конференции. – Калининград: Издательство Института КВШУ, 2004. – С. 199 – 207.